Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Direkt: 070 639 09 08
Allmänt: info@wwf.se
maja.wennerberg.fahraeus@wwf.se
www.wwf.se

Klimat- och näringslivsdepartementet
Energienheten
Magnus Blümer

kn.registrator@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Ulriksdal 31 januari 2024

WWF Sveriges remissvar på promemorian Förslag om nya energipolitiska mål
DNR KN2023/04578

Sammanfattande punkter:

- WWF Sverige ställer sig positivt till regeringens förslag om att det behövs ett långsiktigt planeringsmål för elsystemet, med löpande bedömning, omprövning och precision, samt bredare samverkan mellan myndigheter och förtydligat ansvar.

- WWF Sverige efterfrågar ett mer holistiskt angreppssätt kring vad som bör inbegripas och belysas i långsiktiga planeringsmål för elsystemet. Målen bör i hög grad stärka Sverige som föregångsland och drivkraft för hållbar konsumtion, beteendeförändring, effektivitet, hushållande med energi och resurser samt incitament som skapar engagemang för en energiomställning som bidrar till att klimatmålen uppnås.

- Den osäkerhet som nu råder kring de nationella klimatmålen och i synnerhet 2030-målen behöver upphöra. Sverige måste ha ambitiösa nationella klimatmål som fokuserar på stora utsläppsminskningar i närtid, vilket är vad IPCC visat krävs för 1,5-gradersmålet och för att agera i linje med beslutet från COP28 om en omställning bort från fossila bränslen som måste ta fart under detta kritiska årtionde.

- Biologisk mångfald har hamnat i skuggan av klimatdebatten även om klimatets effekter på mångfalden kan bli förödande för samhälle, konkurrenskraft och välfärd. Likaså behöver det vägas in att biologisk mångfald har stor betydelse för att bibehålla och stärka ekosystemens motståndskraft och förmåga att hantera klimatförändringarnas effekter. Den biologiska mångfaldens betydelse för vårt samhälle behöver vägas in i planeringsmål för elsystemet.

- Vid bedömning av hela samhällets behov av energi och vid nödvändiga prioriteringar av elanslutningar bör bidragande till klimatmålen vägas in. Prioritera åtgärder och anläggningar som ger effekter i närtid och uppfyller klimatmålen till 2030 och 2040. Öka också transparensen i kösystemet.

- Sverige bör driva en politik som gör effektiviseringsåtgärder inom både energi- och materialanvändning lönsamma. Det ger Sverige konkurrensfördelar att kunna visa att vi kan driva ett energieffektiviseringsarbete och en grön omställning i samklang. Om Energieffektiviseringsmålen ses över bör de utvidgas till Energihushållningsmål.

- Elektrifieringen och transporteffektivitet går hand i hand. Genom WWF:s internationella stadsutmaning ser vi att svenska kommuner och städer vill jobba med enkla verktyg som minskar biltrafiken. Gent-modellen har varit en metod som WWF har jobbat vidare med under året (Nya tag för attraktiva städer med mindre biltrafik – WWF Sverige).

1. Inledning

Synpunkter:

- Den biologiska mångfaldens betydelse för vårt samhälle bör ha en självklar plats i en ny energipolitisk inriktning, i linje med konventionen för biologisk mångfald (CBD, COP15). Biologisk mångfald har hamnat i skuggan av klimatdebatten även om klimatets effekter på mångfalden kan bli förödande för samhälle, konkurrenskraft och välfärd. Likaså behöver det vägas in att biologisk mångfald har stor betydelse för att bibehålla och stärka ekosystemens motståndskraft och förmåga att hantera klimatförändringarnas effekter. Den biologiska mångfaldens betydelse för vårt samhälle behöver vägas in i planeringsmål för elsystemet.
- Den osäkerhet som nu råder kring de nationella klimatmålen och i synnerhet 2030-målen behöver upphöra. Sverige måste ha ambitiösa nationella klimatmål som fokuserar på stora utsläppsminskningar i närtid, vilket är vad IPCC visat krävs för 1,5-gradersmålet och för att agera i linje med beslutet från COP28 om en omställning bort från fossila bränslen som måste ta fart under detta kritiska årtionde.
- Snabba utsläppsminskningar innan 2030 behöver vara en central utgångspunkt i framtagande av nya energipolitiska mål.
- Planeringsmålen bör fokusera på att utveckla smarta, flexibla, effektiva och cirkulära system i samhället. Samhällets fortsatta överkonsumtion och ohållbara användning av energi och resurser ska inte ligga till grund för en kraftig utbyggnad av elsystem och energiproduktion. Energihushållning innebär ofta snabba och ekonomiska åtgärder för ökad resurstillräcklighet.

2. Planeringsmål för elsystemet

Synpunkter:

- Inkludera naturpositivitet i planeringsmålen. Parallellt med en snabb utfasning av fossila bränslen för att nå klimatmålen krävs att samhället når en naturpositiv utveckling, då förlust av naturmiljöer och biologisk mångfald innebär ökad klimatproblematik och risk för överskridande av planetära gränser. Naturpositivitet kan definieras som att bromsa och vända förlust av naturmiljöer, genom att öka hälsa, rikedom, diversitet och motståndskraft hos arter, populationer och ekosystem. Med en naturpositiv utveckling ska naturen 2030 synbart och mätbart vara på väg att återhämta sig, jämfört med 2020 som basår.
- WWF Sverige ställer sig positivt till regeringens förslag i budgetpropositionen för 2024 att medel anvisas för nationella, regionala och lokala insatser för energiplanering, samt att utökade medel anvisas för tillståndsprövning hos Naturvårdsverket, domstolarna och länsstyrelserna. Det kommunala perspektivet behöver i högre grad lyftas fram.
- Säkerställ att arbetet med framtagande och uppdatering av planeringsmål till fullo kvantifierar och belyser potentialen i energihushållande. WWF föreslår att det tas fram kraftfulla förslag på åtgärder, incitament och styrmedel för resurseffektiv energi- och materialanvändning.

3. Leveranssäkerhetsmål för elsystemet

Synpunkter:

- Vid bedömning av hela samhällets behov av energi och vid nödvändiga prioriteringar av elanslutningar bör bidragande till att klimatmålen uppnås vägas in. Prioritera åtgärder och anläggningar som ger effekter i närtid och uppfyller klimatmålen till 2030 och 2040. Öka också transparensen i kösystemet.
- Då risk för effektbrist föreligger redan fr.o.m. 2027 och en försämrad effektbalans förväntas kommande vintrar föreslås omfattande kartläggning av åtgärder för att förbättra förutsättningarna för resurstillräcklighet. Utred energieffektiviseringsåtgärder, flexibilitetsåtgärder (t.ex. utnyttja och utveckla teknik och affärsmodeller för att skapa incitament för förnybara energislag att delta på balansmarknader), samt åtgärder och incitament för anpassningar på användarsidan (kopplat till beteendeförändring, hushållande och hållbar konsumtion). Bedöm både kort- och långsiktiga effekter och potential och ta del av den erfarenhet från de utvecklingsprojekt och nya marknader som testas av olika aktörer, bl.a. elnätsbolag.

4. Energieffektiviseringsmål

Synpunkter:

- Med de utmaningar rörande resurstillräcklighet som Sverige står inför och som lyfts flera gånger i promemorian, är det riskabelt att riva upp/göra om energieffektiviseringsmål eller genomföra förändringar som bromsar pågående effektiviseringsarbete och skapar osäkerheter i samhället och på marknader.
- Sverige bör driva en politik som gör effektiviseringsåtgärder inom både energi- och materialanvändning lönsamma.
- Om Energieffektiviseringsmålen ses över bör de utvidgas till Energihushållningsmål, vilket är ett vidare begrepp än energieffektivisering. Energihushållning omfattar energisparande (att minska energianvändningen genom att avstå från en tjänst), effektiv energianvändning (att använda energi mer effektivt och "smart") *och* energieffektivisering (fokus på teknikutveckling och optimering).
- Det ger Sverige konkurrensfördelar att kunna visa att vi kan driva ett energieffektiviseringsarbete och en grön omställning i samklang.
- Vill vi ha långsiktiga planeringsmål för elsystemet som verkligen prioriterar den *resurstillräcklighet* som nämns flera gånger i promemorian, och hjälper till att lösa de stora samhällsutmaningar vi står inför, bör åtgärder och incitament för att minska energianvändningen i högre grad prioriteras.
- Att hävda att energieffektiviseringsmålet står i konflikt med att uppnå klimatmålen är att utesluta eller nedprioritera mycket av den potential som finns inom effektivisering, minskad energianvändning, flexibilitet och nya elmarknadsmodeller. Elektrifieringen och transporteffektivitet går hand i hand. Genom WWF:s internationella stadsutmaning ser vi att flera svenska kommuner och städer vill jobba med enkla verktyg som minskar biltrafiken. Gent-modellen har varit en metod som WWF har jobbat vidare med under året (Nya tag för attraktiva städer med mindre biltrafik – WWF Sverige).

5. Konsekvensanalys

Synpunkter:

- WWF Sverige håller med om att bedömningar över längre tidsperioder är förenade med stora osäkerhet, och att det behövs en kontinuerlig analys av utvecklingen.
- WWF Sverige efterfrågar ett förtydligande kring hur de föreslagna energipolitiska målen konkret bidrar till att uppfylla de klimatpolitiska målen, då stor osäkerhet råder kring dessa.
- WWF Sverige efterfrågar ett mer holistiskt angreppssätt kring vad som bör inbegripas och belysas i långsiktiga planeringsmål för elsystemet. Målen bör i hög grad stärka Sverige som föregångsland och drivkraft för hållbar konsumtion, beteendeförändring,

effektivitet, hushållande med energi och resurser samt incitament som skapar engagemang för en energiomställning som bidrar till att klimatmålen uppnås.

För Världsnaturfonden WWF

Gustaf Lind	Maja Wennerberg Fåhraeus
Generalsekreterare	Sakkunnig energifrågor